

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 6 Novembre 1897.

Numérul 46.

Tot nedumeriți.

Într'o notiță din numărul nostru trecut spusese, că nu este nici un motiv de a ne alarma în cestiunea autonomiei nóstre bisericesci, de óre ce ar fi o insultă a presupune despre episcopii nostri, că vor schimba atitudinea lor hotărîtă la Blaș.

„Tribuna“, dar mai virtos „Gazeta“ nu se mulțămesc cu declarația noastră, ci o numesc neîndestulitoare, nehotărîtă, bună mai mult pentru a alarma de cât pentru a liniști.

După foile aceste noi ar fi trebuit să spunem, că episcopii au așternut pe calea guvernului o reprezentăție cătră Maiestatea Sa, alta cătră Primatele din Strigon; că Mitropolitul nostru a fost la Nunțiul apostolic din Viena; mai mult, ar fi trebuit să publicăm chiar textul reprezentațiunilor amintite, apoi textul convorbirii țesute de Mitropolitul nostru cu Nunțiul apostolic; în sfârșit ar fi trebuit să publicăm procesul verbal al ședințelor comisiunii permanente episcopesci de cinci și tot asemenea și procesul verbal al conferințelor episcopesci.

Apoi să ne ierte pe noi confrății nostri, dar cer cam mult de la noi. Nu-i vorbă: multe scim și multe putem noi cești de la „Unirea“, dar tot n'am inventat noi ierba de pușcă.

Am spus-o de atâtea ori, că noi nu sîntem nici organul oficios, nici macar cel semioficios al mitropoliei nóstre. Organul nostru e un organ bisericesc, care se conduce numai prin normele, ce i-le impun principiile dogmatice și disciplinare ale bisericii catolice. Dacă colónele organului nostru reoglindeză ideile factorilor competenți în biserica noastră, este tocmai, pentru că ideile nu și-le póte forma nimenia arbitrar, ci ele se impun prin firea lucrului. Și dacă informațiunile nóstre sînt basate, e, pentru că avem legături firești cu cele mai înalte cercuri ale ierarhiei nóstre. Legăturile aceste firești sînt legăturile canonice, și legăturile aceste ne impun acea rezervă, care nu numai e datorită, dar e și un dictat al prudenței celei mai elementare.

Tot, ce putem noi publica, trebuie să coróspundă intereselor mai înalte bisericesci și discrețiunii, cu care sînt a se tracta cestiunile cele mari și delicate.

Am fi în drept, să cerem confrăților nostri, ca să pricépă situația acésta a noastră și să nu arunce învinuirii fără de trebă.

Că învinuirile sînt fără de trebă, e de ajuns, să cităm un exemplu. Acum curge între cele dóue părți ale monarhiei nóstre marea luptă în cestiunea cuotei. Ei bine! póte fi o cestiune mai vitală pentru amindóue statele de cât tocmai cestiunea acésta? Și totuși ce vedem? Pertractările dintre cele dóue guverne se țin în cel mai strict secret. Cum de nu silesce parlamentul pe guverne, ca să se declare, să pórté lupta „cinstit și pe față“?

De ce ne facem deci numai noi de cap? De ce nu putem noi aștepta desvoltarea evenimentelor punédu-ne încrederea în arhieriei nostri? Nu ne este nóue de ajuns, că alegerile pentru congresul autonom nu s'au scris? Nu ne este nóue de ajuns, că mitropolitul nostru a alergat la Nunțiul apostolic? Va crede dór cineva, că a vorbit cu Nunțiul despre récólta din anul acesta?

Ei, dar ce au căutat episcopii în conferințele episcopesci și ce a căutat în special mitropolitul în comisiunea pregătitoare a proiectului de organism autonom?

Despre tema asta nu de mult cu de-aménutul ne-am spus părerea și ne mirăm, cum de mai îmblătesc la paiele aceste confrății nostri?

Ce a căutat mitropolitul în comisia de cinci? — Apoi nóue nu ne-a spus-o, dar noi credem, că alta n'a căutat, de cât că a spus și cu graiul viú punctul de vedere al bisericii nóstre, pentru ca în raportul comisiunii cătră conferința episcopescă și cătră congres să nu se presinte punctul nostru de vedere în lumină falsă și tendențioasă. E asta păcat? E acesta motiv de alarmare? Ori póte presupune cineva, că mitropolitul nostru alta va vorbi cu graiul viú, de cât ceea ce a depus în scrisóre?

Dar atunci de ce am zis noi: „de o cam dată“ nu e motiv de neliniște, înse totuși să fim „la pândă“? Apoi asta am zis-o, pentru că profeți nu sîntem, viitoriul nu-l cunoșcem, dar judecând de pe spiritul, ce azi domnesce în contrarii nostri, nu ținem de imposibile nóue atacuri asupra bisericii nóstre. Noi deci nu voim să *adurimim* pe credincioșii nostri, ci îi provocăm la pândă împreună cu noi; dar față de convocarea congresului autonom regnicolar am zis, că de o cam dată putem fi liniștiți.

Dacă congresul în butul protestelor nóstre ar hotărî ceva despre noi fără de noi, — atunci vom mai vorbi.

Până atunci să fim liniștiți, dar la pândă.

Ne-am înțeles?

Phthisis religiosa. — În una din zilele trecute am dat cu ochii în una din foile nóstre de următóarele șire subscrise de „Ortodoxul“:

„O întrevorbire a unui proprietar din Arad cu lucrătorii săi, vre o 12 la număr, toți dintr'o comună fruntașă a diecesei Aradului, unde se află și sediul protopopesc, arată evident cauza, pentru ce poporul nostru începe, pe unele locuri a-și perde credința, a-și lăsa religiunea și a căuta mângăere în credința sectelor nazarinene și baptiste.

„În decursul lucrului de mai multe zile proprietarul nostru observă între lucrătorii săi unele și altele vorbirii și capacitări despre credința nónelor secte. Ne mai puténd răbda, întră și dînsul cu ei în dispută și stărúnia a afla cauza, pentru ce voesc ei a-și părăsi religiunea lor străbună, și află: *Causa este nemulțămirea poporului cu procedura preoților.* Multe casuri au amintit bieții lucrători, dar mai caracteristic este următorul:

Unuia din lucrători, după cum a enarat el și a adevérit prin cei alaltți, i-ajmuritmamă-sa. Bietul om merse la dl protopop și-l rugă, să o înmormînteze. (Notez aci, că respectivul aparține parochiei protopopesci.) Protopopul spunédu-i felul și forma, cum se cuvine a se înmormînta o femeie bétrână, îi ceru 16 fl. Bietul țeran, care nu dispunea de atâția bani, să nu fie constrins a-și vinde vitele, rugă pe dl protopop a-i face înmormîntarea cu 10 fl. Dl protopop un timp ținu sus și tare la suma cerută, vędénd înse, că omul nu se póte învoi de fel, începu a se tîrgui ca și în tîrg. De acésta procedură anticreștinăscă țeranul nostru se fórté scârbi și trăgédu-și vorba zise dlui protopop: „Apoi dacă e așa trebă, dle protopop, te rog, să faci numai prohod simplu.“ — cum face și la alții cu 5 fl., și spunédu-i și timpul înmormîntării se îndepártă mahnit.

„Abia ajunse omul a casă, și se trezesce cu dl protopop cu patrafirul și odejdia sub-suórá, — venise, să prohodéscă pe baba. Nisce ómeni vecini făceau la sicriú, femeile pregăteau cele alalte lucruri pentru înmormîntare. Când vędurá pe dl protopop, toți se uimirá și începurá a striga: „Dar cum te-ai înțeles cu părintele? Cine a mai vędut, să se înmormînteze o femeie bétrână înainte amézului?“ Dl protopop înse la cuvintele blánde ale bietului om: „Că nu sîntem gata, dle protopop, până după amézul,“ îi răspunse furios: „Apoi ce gándesci tu, că pentru 5 flii tēi eú voiú veni, când vrei tu, că eú nu am alte lucruri?“ Acésta procedură

antireștină a măhnit și mai tare pe bietul om, și a răspuns protopopului: „Apoi dacă nu poți, dle protopop, poftescă și du pe baba la dta și o înmorminteză, când vei avea timp și când vei voi.“

„Apoi să nu ne mirăm, dacă bietul popor începe a slăbi în credință după astfel de proceduri antireștinesci.“

„Amintesc aci, că în acea comună jumătatea credincioșilor noștri sînt deja nazarenii, ér după spusele țăranilor acestora și cîi alalți credincioși se pregătesc a trece, numai idea aceea îi preocupă, cum ar pute face această trecere cu biserică și cu averea ei cu tot.“

Așa „Ortodoxul“. Observăm înse, că foile noastre aduc a dese ori corespondențe, cari se tînguesc asupra trecerilor în masse a Românilor neuniți la secta Nazarenilor. Chiar de aceea trebuie să privim lucrul acesta de simptomatic.

„Ortodoxul“ cauza, pentru care secta Nazarenilor face progrese așa de îngrozitoare printre Români neuniți, o vede în purtarea simoniacă a preoților neuniți. Nu vom, să nu-i dăm dreptate. Noué înse ni-se pare, că simonia aceea e numai cauza mai apropiată a defecționărilor aceloră, érá cauza lor cea mai de frunte și proprie noi o vedem airia. Causa această e o hólă, ce nu pôte să se vindece cu lécuri din aptoteca neunită. Am puté să o numim phthisis religioasă, hólă uscată religioasă.

Bóla această, carea nimicesce încet, dar sigur, nu s'a vedit numai la Români neuniți de la noi, ci și pe airia pe la alte popóre neunite. Ea la stadiul cel mai progresat a ajuns chiar acolo, unde omul de loc nu s'ar aștepta la așa ceva, adecă în Rusia cea „ortodoxă“.

Étă ce am cetit despre acest lucru de unăzi:

„O desvélire îngrozitoare a îndreptat în zilele din urmă atențiunea, putem zice, a întregii lumii civilizate asupra isprăvurilor sectarilor ruși. (E vorbă de îngropări de ómení de vii făcute din motive religioase.) Aceștia în maioritatea lor nici de cât nu sînt așa de sélbateci, cum ar puté omul să presupună după casurile întîmplate în câteva localități ale Rusiei sudice. Aceștia dimpotrivă sînt a se considera ca rezultatul unei credințe deșerte de tot speciale și în proporție rarí. Dar sectele rusesci în totalitatea lor merită la tot cazul atențiune cu atât mai virtos, fiind că ele în mijlocul statului și a poporului rusesc jócă un rol însemnat deja și numai din cauza țăriei lor numerice, și se pôte presupune, că ele la o eventuală schimbare politică în Rusia vor avé influință asupra formațiunii lucrurilor.“

„Când vorbim despre sectari ruși, sînt a se înțelege exclusiv adeptii sectelor, cari s'au format în biserică de stat „ortodoxă“ rusescă, respective s'au născut din ea. Numele oficios al tuturor acestor secte e *rascolnici*, de la rascol, adecă schismă; aceștia sînt așa dar schismaticii bisericii rusesci. Sectarii inși-și firesce că nu se numesc pe sine așa, ci maioritatea lor se chéamă pe sine *starowierci*, adecă „credincioși vechi“. Numele acesta își are temeiul în originea rascolnicilor. Schisma (rascol) s'a născut prin aceea, că Nikon, patriarhul din Moseva a întreprins revisuirea textului Bibliei slavice vechi și a cărților liturgice. Acéstă revisuire a fost pe deplin justificată; totuși fiind însușirea

bisericii schismatice amorțirea și ținerea morții la ce e neesențial, însușirea această funestă s'a validat atunci în măsură așa de mare la o mare parte a preoților rusesci și a poporului rusesc, că au osîndit îndreptarea cărților bisericesci rînduită de capul lor bisericesc ca o inovațiune sacrilegă. La acestea s'a mai adaus înse și un al doilea moment. Statul, rusesc tocmai atunci a sevârșit câte va violări de tot eclatante ale sferei forului bisericesc. Aceea-și parte a credincioșilor „ortodoxi“, care protestase în contra revisuirii cărților bisericesci, s'a ridicat și împotriva acestor usurpări ale puterii lumesci pe teren bisericesc și a declarat, că este în contra orînduiei dumnezeesci, ca țarul să se amestece în lucruri religioase, și această este partea bună a rescolnicismului; opoziția această la început a însemnat în mare parte reacțiune împotriva cesaropapismului. Rascolnicii s'au despărțit de tot de biserică oficiosă, nu au recunoscut pe episcopii și preoții ei, nu mergeau în bisericile ei și nu primiau de la preoții „ortodoxi“ nici botez, nici cununie, nici înmormintare, ci aveau episcopii săi, preoții săi, bisericile și mănăstirile sale, și în ciuda tuturor persecuțiunilor lucrul în esența sa și astăzi e încă tot așa. Osebindu-se de biserică oficiosă ei se numesc pe sine „*vechi credincioși*“, adecă după părerea lor singurii ortodoxi. Mărturiile vrednice de credință ne spun, că ei în general sînt mai morali, mai trezi și mai de încredere de cât cel alalt popor rusesc de la țară.

„Din starowierci cu timpul au purces secte noué. Ei au ținut la instituția preoției și numai de preoții bisericii statului n'au voit să scie. Dară mai apoi s'au ivit secte, cari au lăpédat instituția preoției, din care cauză se și numesc *bezpopowci* (ómení fără popí). Formarea sectelor a progresat apoi mai de parte până la produsele cele mai extreme ale fantasiei nebune și ale fanatismului îngrozitor. Ast fel sînt Morșicii, cari se jertfesc și se ard pe sine înși-și, Scopecii, cari se ciungăresc, Wosdyhancii, cari în continuu oftéză, Chliștii, cari se sbicuesc, Bezlowestiegii cei muți, din cari nici chinurile cele mai mari nu scot glas. Uciderea pruncilor, comunismul averii și a femeilor, orgiile nocturne sînt consfințite prin religiune. Un anumit Philipicii s'a sculat și a învățat, că în el s'a revelat însu-și Dumnezeu; un „Habacuc“ arată o „Evanghelie eternă“, scrisă de degetul lui Dumnezeu; „Serafimit“ cred, că e aproape sfârșitul lumii, — și toți aceștia își află aderenți credincioși. De câți va ani a apărut secta mai puțin păcătósă a Stundiștilor, care profeséză un anumit raționalism și pe lângă aceea ține „*óre de Biblie*“ ca un mijloc escelent de edificare sufletescă; de aici numele (Stundist = care ține óre). Tóte măsurile puterii statului și tóte opintirile bisericii oficioase pentru oprimarea și întórcerea sectarilor pân acum n'au avut nici un rezultat mai însemnat. Schisma se dovedesce de neputincioasă întru combaterea schismei ivite în sinul său. Se zice, că împératul Nicolae II ar fi accentuat necesitatea întrodúcerii obligămîntului general de instrucție din incidentul faptelor îngrozitoare sevârșite în Rusia sudică. E înse greú a crede, că șcôla singură va puté lucra cu efect împotriva astor fel de rătăcirii; pentru că șcôla saú ar fi aconfesională, și atunci eo ipso nu ar ajunge nimic, s'au ar sta sub influința

schismei, și atunci în fața sectelor s'ar vedé tot așa de neputincioasă, fără sfat și ajutor ca și tóte instituțiile schismatice de pân acum. Numai o auctoritate religioasă neatigibilă, — și această e numai Roma, — ar puté să facă acolo o schimbare spre bine.

„A determina numărul rascolnicilor e greú. Înaintea oficiilor de stat cei mai mulți sectari nu se mărturisesc de atari; mulți rascolnici își câștigă pe lângă o taxă óre care de la preoții „ortodoxi“ atestate despre ortodoxia sa. Statistica oficiosă rusescă arată numai ceva preste un milion de rascolnici. Dar nu sufere îndoelă, că această cifră nici pe de parte nu coréspunde adevérului. Deja de Maistre a observat în cartea sa „Despre Papa“ (1819), că numărul lor se suie la milioane; „Gazeta de Moseva“ în 1873 i-a evaluat la 11 milioane; cunoscutul convertit părintele Gregorin S. I. zice, că ei sînt 10—15 milioane. Asemenea sună și alte evaluări. Atâta e sigur: Dacă ar înceta o dată presiunea religioasă desvoltată din partea statului în favorul bisericii „ortodoxe“, s'ar dovedi, pe ce basă slabă e aședată biserică această, când are a se lupta cu Voltairianismul și cu nihilismul de o parte și cu sectarii de altă parte.“

Cum a sciut „ortodoxia“ să mântuésca pe Macedo-Români. — Reproducem din „Timpul“ din 3 a c. următoarele:

„Până și Turcia, Statul cel mai precar din Europa, și-a bătut joc în modul cel mai crud de d. Sturdza.“

„După ce acesta a făcut temenele preste temenele, după ce a strigat în parlament: „Trăescă M. Sa Sultanul!“ după ce a căutat, să se facă plăcut Sublimei Porți prin persecutarea Armenilor, prin oprirea voluntarilor greci de a debarca în România, prin expulsarea din apele române a unui vas sub pavilion român, prin descoperirea de comploturi în contra stării de lucruri din Turcia, după tóte astea și multe altele d. Sturdza n'a fost în stare, să obțină cu tot ajutorul Mărgăritului său nenorocitul berat pentru Albanzul Antim proclamat de Mărgărit mitropolit al Armânilor.“

„Pe când Bulgarii și Sêrbii obțin tot felul de avantagii în Macedonia pentru conaționali lor, d. Sturdza nu pôte înfățișa lumii de cât un scandal mai mult, scandalul conflictului dintre Mărgărit și ministrul nostru la Constantinopole.“

„E curios, că însă-și „L'Indépendance Roumaine“ constată acest trist rezultat al politicii dlui Sturdza.“

„De cât organul francez o face dintr'un simțemînt de compasiune pentru ministrul președinte. Simțind, că d. Sturdza e pe cale de a se ineca, „L'Indépendance“ pare a face oficiul cânilor de rasa Terre-Neuve și se încercă a pescui pe d. Sturdza.“

„În adevér articolul „Independenței“ se adreséză mai ales Sultanului. Acesta necetind „Voința Națională“, nevoită a fost „Independența“ să lea sarcina de a spăria pe Sultanul. Rostul articolului „Independenței“ e următorul:

„Se amenință prin el Sultanul, că dacă nu se va grăbi, să dea lui Antim beratul deja așa de scump plătit prin tóte servițiile, pe care le enumérá fôea franceză, d. Sturdza va cadé de la putere, și atunci adio pentru Sultan strigăte în Senat de „Trăescă Sultanul!“ adio pentru el descoperirea de com-

ploturi în contra vieții sale! Nu va găsi Sultanul în țara românească nici un prieten așa de devotat și de vigilant ca d. Sturdza, și atunci vai și amar de el! Armenii și toți vrășmașii Turciei atât așteptă, să cadă de la putere d. Sturdza, și atunci se va prăvăli și se va preface în cenușe imperiul otoman, pe care numai d. Sturdza îl mai ține.

„Fi-va Sultanul destul de cu minte, ca să asculte de aceste înțelepte și prietinesci avertismente?”

„Necunoscând destul de bine caracterul Padișahului, nu putem răspunde la această întrebare.”

Pe noi nu ne privește aceea, cum „Timpul” exploatează în contra lui Sturdza necușesul acțiunii macedo-române. Noi constatăm numai atât, că întregă svircolirea cea îndelungată, a Macedo-Românilor de a se emancipa de sub Fanar până acum a rămas lipsită totalmente de rezultat.

Ne spune „Timpul” și temeiul cuvintelor sale citate mai la deal. Mai apoi cetim adecă în același număr al organului conservativilor următoarele:

„Pare că și Monseniorele Antim s'a supărat deja pe Apostol Mărgărit. Această relese dintr'o scrisoare, pe care „Gazeta Macedoniei” a primit-o de la dl Tașuli Zega, unul dintre delegații Aromânilor la Constantinopol.

„Scrisoarea aceasta e interesantă și din alte puncte de vedere; o reproducem aci totă:

„Caterina, 15 Octombrie.

„În mai toate scrisorile din urmă, ce primesc de la M. Antim, s'eracul om își deplânge s'orta sa. Acum în urmă zice, că se găsește într'o mare încurcătură, în cât nu scie, cum să se decidă, căci nu scie, unde are să iese. Dl Mărgărit îl silește zilnic, ca să facă din nou rușinosul și scandalosul act din anul trecut, adecă de a oficia încă un Tedeum în același local, în care s'au petrecut acum un an scenele revoltătoare și copilăroase, puse la cale de Mărgărit, împreună cu v'erul său Caragiani și cu ajutorul dlui Sturdza. —

„Când anul trecut eu și colegul meu Hagi-Gogu îi spuneam, că pasul, ce vre, să facă, ne va da cu mult, îndărăt, din care cauză nici n'am asistat la așa numita proclamare a lui Antim în scaunul de Mitropolit român, — el ne răspunde sus și tare, că nimeni nu trebuie să scie secretul lui.

„Sciu,” zicea el, „să închid și gura opiniei publice și pe amicii mei să-i satisfac și să-i ajut, fără ca secretul meu să iese la ivelă.”

„Așa s'a și întâmplat, și tot așa are să facă și acum. —

„M. Antim mă asigură în continuu, că Mărgărit se silește, să repete, ceea ce a făcut și anul trecut. Și să nu credă cine va, că Mărgărit vre, să facă mai mult și ceva mai bun, de cât ce a făcut.

„Scopul, pentru care a îmbrățișat chestiunea episcopatului, nu este, ca să facă vre o ispravă serioasă și folositoare pentru n'elul nostru românesc, ci numai de formă, ca să zică cei în drept, că el lucră cu zel și ardore pentru chestiunea macedonienă, ér pura realitate să nu fie de cât o exploatare infinită pe o scară mare a nenorocitei noastre chestiuni.

„Guvernul român înse a luat în serios această chestie și s'a pus, să lucreze pe calea diplomatică pe lângă Sublima P'ortă, ca să realizeze această, care e de o importanță

f'orte mare pentru chestia noastră, căci am ajunge de parte, mai ales că guvernul imperial este favorabil nouă, fiind supuși fideli ai M. S. Sultanului. Mărgărit înse, ca să o compromită și mai mult, a înscenat scandalul din anul trecut și acum caută, să-l repete din nou, pentru ca să o îngrope pentru tot de una, compromițând biserica ortodoxă și insultând simțimentele cele mai sfinte ale popoului nostru.

„Dacă noi delegații eram lăsați liberi, ca să lucrăm direct și fără amestecul lui Mărgărit, cestiunea Episcopatului era de mult tranșată. Așa, cum se lucră, noi avem ferma convingere, că nu se va face nici o dată nimic, din cauză că cel mai mare dușman al chestiunii nu s'nt nici Turcii, nici Patriarchul, nici vre o altă dificultate închipuită, ci însuși Mărgărit.

„De școle nu mai scriu, căci puteți scii, cum s'nt ele, când cei mai meritoși și patrioți profesori și institutori s'nt la Bucuresci.

„Din toate părțile n'auți de cât plângerile Românilor despre s'orta lor nenorocită.

„Pretutindenți elevii și elevele lăsați pe strade.

„Este un adevărat doliu pentru n'elul românesc.

„Când ore vor veni zile frumoșe și pentru noi?”

Când? Uniți-v'e, fraților Macedoneni, uniți-v'e cu Roma, și atunci a bună samă nu veți av'e să așteptați multă vreme zilele acelea frumoșe, atunci nici Fanarul, nici padișahul nu vor put'e să împedec'e emanciparea v'ost'ra.

Cestiunea autonomiei. — „Magyarország” tractând despre problemele, ce va av'e congresul regnicolar să le resolv'ească, scrie între altele și următoarele, cari s'nt de așa, cât ne interesă pe noi mai de aproape:

„În Ungaria biserica catolică este aceea, care cuprinde în sine naționalitățile cele mai diferite. Și aici tocmai aceea este greutatea, că la timpul său, adecă atunci, când s'a făcut unirea lor, atât biserica, cât și statul însuși au acordat anumite privilegii bisericilor naționalităților, cari în praxă și astăzi există.

„Acestea pretind așa dară respectare.

„Rutenii, ce-i drept, purced'nd din principiul, că ei n'au cauză de a-și teme drepturile din partea fraților lor catolici magiari, bucușii au intrat în congresul autonomie, dar nu așa Români.

„Aceștia provocându-se la drepturile, ce le-au dob'ndit în 1700 cu ocaziunea unirii, pretind, ca pe sama lor să se înființeze o autonomie deosebită sub mitropolitul de la Blaș. Autonomie deosebită, în care biserica lor naționalistă nu numai să se p'otă ap'era, ci să se p'otă și desvolta.

„Și fiind că aceste pretensiuni ale lor n'au fost respectate nici în 1869, nici acum, de aceea ei n'au trimis pe reprezentanții s'ei nici la congresul din 1870, nici la cel de acum.

„Una înse totuși au făcut. În 1870 la congresul de atunci s'a înființat un reprezentant al lor din cler și a declarat, că în numele mitropoliei Blașului protesteză în contra legalității congresului. Se p'ote, că acest cas se va repeta și acum.

„Situația e adecă aceea, că în loc de 132 reprezentanți mirenii ai congresului acum

numai 113 se pot presenta; căci cele patru diece române a greco-catolicilor: a Blașului, a Oradei mari, a Gherlei și a Lugosului n'au ales deputați pentru congres.

„Împrejurarea această înse nu schimbă întru nimic nici capabilitatea congresului de a aduce hotăriri, nici valoarea, ce o vor av'e pentru întregă biserica catolică magiară hotăririle congresului, cari eventual se vor sancționa; căci regulamentul congresual dat de Maistatea Sa numai atâtă pretinde, ca la congres să se înființeze două din trei părți deputați mirenii și a treia parte deputați din cler. Ér această condițiune este observată. Cu toate acestea ap'etiarea memorandumului, care Români greco-catolici l'au înaintat congresului prin mijlocirea primatului și în care protesteză în contra contopirii lor în autonomia generală, recere totuși o precauțiune și cump'nire f'orte mare.

„E adecă lucru notoriu, că o parte a inteligenței române a făcut presiune asupra corului episcopesc cu aceea, că-și va schimba religia, dacă episcopii vor intra în autonomia generală. Aici trebuie deci ap'erată atât întregitatea bisericii, cât și direcția națională magiară, căci fără de aceste două nu se p'ote închipui autonomia catolică magiară.

„Cestiunea această este deci atât de importantă, cât fără a fi înainte desbătută din partea unei comisii speciale nu va put'e fi dusă în plen.”

Avertisările acestea ale lui „Magyarország” s'nt de așa natură, cât pot să ne însufle îngrijare. De cum va congresul va hotăr'i, ca biserica noastră încă să primescă un organism autonomie, care să satisfacă de o parte pretensiunilor întemeiate ale statului față cu o societate religioasă, ce există între hotăr'ile lui, ér de altă parte să satisfacă și pretensiunilor și lipselor bisericii noastre și să cor'espundă pe deplin pozițiunii de drept public, ce o ocupă biserica noastră, noi n'am av'e de cât să primim organismul acela. Dar putem ore, să sperăm, că congresul va scii, să se emancipeze în măsură așa de mare de șovinism? Să așteptăm desfășurarea lucrurilor, înse fără de a ne da pradă fatalismului.

De altmintrea de o cam dată nutrim mai de parte convicția, că din autonomia bisericii catolice din Ungaria între împrejurările de astăzi nu se va alege nimica. Convicția această ne-o întăresc, cele ce le-a scris în 3 a c. „Pester Lloyd”, organul cel mai de frunte al guvernului.

„Statul ungar,” scrie guvernamentalul acesta, „prin binefaceriile sale a asigurat bisericii catolice o poziție dominantă, care poziție a sa biserica în ciuda evenimentelor ultimile și-a păstrat-o până în ziua de astăzi. Lucru firesc, că prin împărțisirea acestor binefaceri statul față cu biserica catolică și-a câștigat anumite privilegii, la cari nici acum nu p'ote să renunțe de tot. Ast fel prin fundațiunile acelea, cărora au fondurile existente să-și mulțămescă originea, și-a asigurat înfruntă hotăr'itoare asupra tuturor acelor instituțiuni, cari se susțin și se cultivă din fondurile acestea. Dacă pe de-asupra mai avem înaintea ochilor drepturile apostolice speciale ale regilor magiari și toate considerările acelea, cari guvernul în cestiunea această considerând cele alalte confesiuni, naționalitățile și datorințele sale proprii în interesul statului nu le p'ote delătura.”

de pe primul plan, ajungem la convicția, că autonomiei catolice nici pe de parte nu i-se pot ceda toate drepturile acelea, cari le pretinseră pe sama ei în 1871 de la coronă și de la guvern. Nu va fi grea problema de a găsi chipul, în care autonomia catolică va pute să deprindă înfruntarea asupra denumirii dignitarilor bisericești mai înalți, asupra folosirii venitelor fondurilor religioase și sco-lastic, asupra administrării beneficiilor bisericești mai mari, asupra păzirii caracterului catolic al institutelor sale de învățămînt. A fară de aceea îi stă de tot deschisă viața comunelor bisericești și a dieceselor, împărăția largă, importantă a averilor parohiale și a școlilor populare catolice. Sfera de activitate pôte să se lărgescă prin atragerea regulării congruente, pôte să se întărească copcia dintre parochii și laici. E lucru învederat, că se lasă teren îndestulitoriu la dispoziție pe sama activității autonomiei catolice. Arunce mai dintăi aci rădăcinii tari. Dacă apoi se va fi făcut arbore puternic, corona lui va pute, să răspândescă și într'un cerc mai mare umbră recreătoare: atunci a bună samă nici biserica, nici patronul suprem ori guvernul nu vor împedeca în dezvoltare ramii cei sănătoși.

Ceea ce va să zică, statul nu cedeză nimica din drepturile, cari le deprinde asupra afacerilor bisericii catolice. Dar atunci autonomia față cu cine va avé ore să fie autonomie?

Revista bisericească.

Din Patrie.

Maiestatea Sa a numit episcop pentru diecesa Pécs pe Hettyey Samuel canonic și director al cancelariei primatiale din Strigon. Noul episcop e un bărbat erudit și piu.

Episcopul din Alba Iulia a convocat pe membrii statului catolic la adunare generală pe 25 a c. la Cluș.

Revista politică.

Afaceri interne.

Br. Bánffy în 1 a. c. a fost primit de Maiestatea Sa în audiență. Mergerea lui Bánffy la Viena se aduce în legătură cu convocarea delegațiilor. Guvernul unguresc ar dori, să se dea cât mai curînd decretul de convocare, dară situația parlamentară din Austria aduce cu sine, să se mai amâne termenul convocării. Dacă obstrucționistilor le-ar succede, să împedeca primirea provisorului, pot să se lea dispoziții, cari de o cam dată să eschidă întrunirea delegațiilor. De cum va în Austria se va vota provisorul, delegațiile se vor convoca încă în luna acésta.

Dieta a ținut în 3 a c. érá o ședință numai de formă. În ședința acésta deputatul dr. Nicolaș Șerban a interpellat în cestiunea decorării lui Jeszenszky de către regele României. Dr. Șerban vorbind despre situația Românilor a zis, că nu există antagonism între poporul român și între cel magiar, ci între Români și guvernul unguresc. Despre visita Monarchului nostru la Bucuresci și reîntorcerea visitei din partea regelui Carol în Budapesta poporul român a

cređut, că va pune capét persecuțiilor politice; dară guvernul prin decorarea consilierului ministerial Jeszenszky a făcut, să crească încordarea raporturilor dintre cele două popóre. El crede, că guvernul a mijlocit decorarea lui Jeszenszky pentru servițiile de cortez prestare la ultimele alegeri. Interpeléză pe ministrul president: Adevérat e, că consilierului ministerial Al. Jeszenszky i-s'a acordat ord român? Și dacă e adevérat, — după ce nu a luat parte la primirea părechii regale române, — prin ce l-a meritat? Adevérată e scirea ziarelor din România, că distincțiunea e numai desavuarea luptelor politice a Românilor din Ungaria? Și în fine ținîndu-se în România consiliu ministerial pentru revocarea decorării, nu află Bánffy în acésta o vătămăre a prestigiului Ungariei?

În ședința de Joi br. Bánffy a declarat, că la interpelarea lui dr. Șerban nu va răspunde în merit, de ore ce ea nu se ține de cameră. Observă înse, că între poporul magiar și cel român nu e nici un antagonism, ci ura o provócă agitatorii. Încetînd lucrarea de subminare va înceta și inimizția.

Austria.

Guvernul austriac spre a efeptui votarea provisorului a început să țină ședințe parlamentare și nóptea. În sara din 28 a tr. s'a început ședința pentru desbaterea provisorului și a ținut cu mici pauze 25 de ore, adecă până Vineri sară. Deputatul Lecher a rostit un discurs obstrucționist de 12 ore. El a început Joi sară și a tot vorbit până Vineri dimineță la 8 1/2 ore. Într'aceea colegii lui obstrucționisti strigați, băteau în mese făcînd sgomot asurđitor și inscenînd scandale. Pe când unii erau în sală, alții mâncau, beau ori jucau cărți, și mulți dormeau în apartamentele parlamentului. Provisorul a rămas nevotat, și ședințele camerei s'au amănat până pe 4 a c.

Br. Chlumetzki și contele Kuenburg, membri ai casei seniorilor, au cercat a capacita pe soții săi de principii din cameră, ca să nu mai împedeca votarea provisorului.

Ministrul president Badeni a fost primit de Monarchul în o audiență mai lungă.

În ședința de Joi obstrucționistii érá și-au dezvoltat arta, dară ținîndu-se ședința și nóptea, Vineri a ajuns la vot proiectul de lege despre provisoriu și a fost primit cu 177 voturi contra la 122.

Germania.

Cestiunea cancelarului s'a rezolvit așa, că princișele Hohenlohe va rămâne și pe mai de parte la postul său. Împératul înainte de plecarea sa la Liebenberg a vizitat pe cancelar, cu care ocașiune s'a delăturat diferența cu privire la proiectul de lege despre procedura penală în cauzele militare. Împératul a cedat, și proiectul în curînd se va desbata în parlament.

Spania.

Mareșalul Blanco a fost primit cu mari ovațiuni în Cuba. El a primit în audiență și pe autonomiștii, cari l-au bineventat, și și-a esprimit sperarea, că prin autonomie va pacifica insula. Blanco a declarat, că contéză la spriginul autonomiștilor. A dat două proclamațiuni, una către armată, alta către Cubanii. În cea din urmă zice generalul, că e condus de cele mai bune intențiuni și nutresce cea mai firmă speranță, că lucrurile se vor aplana prin reformele, ce are să le esecuteze, și cari prevéd autonomia insulei sub suveranitatea Spaniei. Guvernul va să urmeze politica marinimosității și a uitării. Generalul va protegia pe cei ce ascultă de legi, érá pe cei nerecunosători și obstinați, cari voesc a duce până la extrem continuarea rășboiului civil, îi va face, să simță totă asprimea armelor.

Turcia.

Negoțiările de pace dintre delegații Turciei și ai Greciei s'au infundat la art. III. al preliminarului de pace. E probabil, că cestiunea controversă va fi propusă unui arbitriu al ambasadorilor, de și delegații turci nu o ar dori acésta. Fiind că cestiunea capitalușionilor nu privesce numai pe supușii Greciei, ci și pe ai altor state, marile puteri vor conserva intacte capitulațiunile. Cele alalte puncte de divergențe, cum e desdaunarea privațiilor pentru perderile suferite în rășboi și obligamentele Greciei în virtutea convențiunii din 1881, nu sînt de natură de a împedeca închierea definitivă a păcii.

„Standard“ anunță, că Pórta va adresa puterilor europene o nouă reprezentățiune în cestiunea Cretei protestînd în contra agitațiilor, cari le țese Grecia în secret.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. din Archidiocesea de Alba Iulia și Făgăraș a despărțemîntului Coșocna își va ține prima adunare generală în 20 Novembre st. n. a. c. în școla gr. cat. din Iuriul de câmpie, la care se invită toți învățătorii despărțemîntului, pe cum și directorii școlarii și alți spriginitori ai causei școlare după următorii

Program: 1) La 8 1/2 ore ascultarea servițiului divin. 2) Prelegere practică „Céle cinci simțiri ale omului“ predată de învățătorul local George Tătar. 3) Deschiderea ședinței prin presiidiu. 4) Raport despre adunarea generală constituantă, ce s'a ținut în 15 Iuniu st. n. a. c. în Blaș. 5) Esmiterea unei comisiuni de 2 membri pentru constatarea membrilor ordinarii ai despărțemîntului. eventual inscriere de membri fundatori, ajutatori și incasarea tacselor. 6) Raportul comisiunii esmise. 7) Disertațiune „Momentositatea oficiului docental“ ținută de Ioan Ganga învățătoriu în Boș. 8) Designarea persónei, care la procsima adunare va avé, să țină prelegere practică. 9) Eventuale propunerii, cari au de scop înaintarea reuniunii. 10) Defigerea adunării generale venitoare. 11) Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului adunării. 12) Închiderea ședinței prin presiidiu.

Dat în Coșocna 28 Octobre 1897.
Teodor Hurduoacă Iuliu Z Iambor
președinte. notar.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a reuniunii învățătorilor gr. cat. din despartământul Mediaș pe baza §-lui 21 Stat. reun. arch. se convoca pentru semestrul întâi al acestui an conf. § 8 pe ziua de 14 Novembre st. n. a. c. în școala gr. cat. din Mediaș.

Conform §-lui 9 la această adunare se invită cu tot respectul membrii ordinari ai acestui despartământ, On. Domni preoți ca directori școlari, pe cum și toți aceia, cari se interesează de cauza învățământului.

Program: 1. Invocarea Spiritului Sfint prin participarea membrilor în corpore la serviciul divin începând la 9 ore a. m. în biserica gr. cat. din Mediaș. 2. Deschiderea ședinței prin președinte la 11 ore a. m. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Alegerea unui notar și cassar până la finea anului. 5. Incassarea taxelor de la membrii ordinari și alții. 6. Citirea disertațiunii „Ceva despre educațiune” de E. Câmpean inv. în Agârbiciu, și discuțiune asupra ei. 7. Propunerea temelor practice „Isus în etate de 12 ani” la desp. al III-lea de G. Porime inv. în Velt și „Desvoltarea sunetului a” la desp. I de T. Tigliariu inv. în Șeica mică; ambele se propun la băieții școlii din loc. 8. Discuțiune asupra temelor propuse sub nr. 7. 9. Alegerea temelor și designarea persoanelor, cari vor avea să diserteze și să țină prelegeri practice de model în adunarea venitoare. 10. Cestiunea înființării unei biblioteci a despartământului, pe cum și procurarea de protocoale pentru despartământ. 11. Statorirea locului și timpului adunării generale viitoare. 12. Alegerea unei comisii de 2 membri pentru verificarea procesului verbal al conferinței. 13. Eventuale propuneri. 14. Închiderea ședinței.

Mediaș în 20 Octombrie 1897.

Elia Câmpean
președinte.

Alexandru Suciu
secretar ad hoc.

Convocare.

Adunarea despartământului gr. cat. din protopopiatul Pogăcelei conform §-lui 21 din statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa de Alba Iulia și Făgăraș se convoca pe ziua de 22 Novembre st. n. a. c. la 8 ore a. m. în școala gr. cat. din Bozediu pe lângă următorii

Program: a.) Participarea membrilor la serviciul divin la 8 ore a. m. b.) Deschiderea adunării prin președinte. c.) Constatarea membrilor prezenți. d.) Incassarea taxelor. e.) Designarea persoanei, ce va avea să țină prelegere practică la proxima adunare. f.) Eventuale propuneri. g.) Închiderea adunării.

Riciu în 30 Octombrie 1897.

Avram Moldovan
președinte.

Michail Demian
notar.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. a despartământului Ernutești își va ține prima adunare generală Sâmbătă în 20 Novembre st. n. a. c. (Arch. Mich. și Gavr.) în localitatea școlii gr. cat. din Ernutești invitându-se prin acesta a participarea la adunare atât învățătorii despartământului, cât și directorii școlilor, pe cum și alți spriginitori ai intereselor școlastice.

Program: 1. Participarea membrilor la serviciul divin la 8 ore a. m. 2. Deschiderea ședinței prin președintele despartământului. 3. Constatarea membrilor prezenți și incassarea taxelor. 4. Designarea persoanei, care la proxima adunare va avea să țină prelegere practică. 5. Prelegere practică din obiectele de învățământ de la ordinea zilei cu elevii școlii gr. cat. din Ernutești prin Ștefan Cadar și critica asupra ei. 6. Propuneri diverse, cari au de scop înaintarea reuniunii. 7. Defigerea timpului și locului adunării generale venitoare. 8. Verificarea procesului verbal. 9. Închiderea ședinței.

Petrilaca română în 28 Octombrie 1897.

Vasile Crișan
președinte.

Dumitru Muntean
notar.

Convocare.

Despartământul Făgăraș al reuniunii învățătorilor din Archidieceasa de Alba Iulia și Făgăraș își va ține prima adunare generală de toamnă la 22 Novembre st. n. a. c. în școala gr. cat. din Făgăraș, la care adunare sint cu totă onoarea invitați toți membrii, pe cum și O. D. preoți ca directori școlari și alți spriginitori ai înaintării cauzei școlare.

Program: 1. Deschiderea ședinței prin președinte la orele 10 a. m. 2. Constatarea membrilor prezenți, inscrierea de membri noi și incassarea taxelor. 3. Ascultarea prelegerilor practice și critică asupra lor. 4. Eventuale propuneri. 5. Designarea persoanelor, cari la adunarea proxima vor ține prelegeri practice. 6. Defigerea locului și timpului adunării generale viitoare. 7. Verificarea procesului verbal.

Șinea veche, 1 Novembre 1897.

Ioan Pop
președinte.

Eustachi Crisan
notar.

Convocare.

Pe baza §-lui 21 din statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș adunarea despartământului M. Uioarei prin acesta se convoca pe 22 Nov. în școala din Ciunga începutul la 8^{1/2} ore antemeridiane, la care se invită cu totă onoarea dnil preoți ca directori ai școlilor și dnil învățători din tractul sus amintit, pe cum și altă multă intiligință pe lângă următorii

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la orele 8^{1/2} antemeridiane. 2. Deschiderea adunării prin președinte. 3. Raportul despre adunarea generală din Blaș ținută în 15 Iunie st. n. 1897. 4. „Chemarea învățătorului”, disertațiune de Ioan Deva învățătoriu în Turdașul rom. 5. Alegerea unei comisii pentru inscrierea membrilor ordinari și ajutători. 6. Eventuale propuneri. 7. Incassarea taxelor. 8. Designarea persoanei disertante și a celei, care să țină prelegere practică la viitoare adunare. 9. Defigerea locului ținerii adunării viitoare. 10. Alegerea unei comisii verificătoare a procesului verbal. 11. Constatarea membrilor prezenți. 12. Închiderea ședinței prin președinte.

Spâlnaca la 4 Nov. 1897.

Nicefor Vereșmorteau
președinte.

Noutăți.

Concurs la postul de spiritual în seminariul teologic din Blaș, împreună cu oficiul de profesor de religii în institutul preparandial și în două clase superioare ale școlii de fete, s'a publicat cu terminul de 20 Novembre n. 1897 pe lângă următoarele emolumente: 1. 500 fl. v. a. din fondul seminariului archidiececan; 2. proviziunea întregă în acel seminariu. La acest post pot fi aplicați numai preoți celibi ori veduvi fără de familie. Concurenții au, să dovedească cu acte calificațiunea lor pentru acest oficiu.

Concurs la stațiunile docentale s'a scris cu terminul de 20 Nov.: 1. La staț. cant. docentala din *Tagul mare* din protopopiatul *Catinei* cu emolumente: a) Adint. de la stat 94 fl.; b) repartițiune pe popor 126 fl.; c) 6 jughere pământ arătoriu computat în 60 fl.; d) venit cantoral 20 fl.; e) locuință în edificiul școlii; f) grădina de 1/4 jugher. 2) La staț. doc. din *Băisora-Săcel* din protop. *Indolului* cu emolumente: a) 300 fl. din repartițiune; b) cuartir în chilia școlii; c) grădina de legumi. 3) La staț. doc. din *Hășmaș-Șut* din protop. *Indolului* cu emolumente: a) 300 fl. din repartițiune; b) cuartir în chilia școlii din Hășmaș. 4) La staț. cant.-docentala din *Fizeș* din districtul protopopesc al *Dergei* cu emolumente: a) 210 fl. din repartițiune; b) 30 fl. din stolă; c) 60 fl. din porțiunea canonică cantorală; d) cuartir în edificiul școlii; e) grădina de legumi. 5) La staț. docentala din *Lita*

română în protopopiatul *Indolului* cu emolumente: a) Din repartițiune 150 fl.; b) ajutoriul de la stat 150 fl.; c) cuartir; d) grădina. 6) La staț. cant.-docentala din *Băița* în protop. *Fărăgului* cu emolumente: a) Din repartițiune 150 fl.; b) 8 jughere porțiune canonică cantorală computate în 80 fl.; c) venite stolare 70 fl.; d) grădina de legumi; e) locuință. 7) Staț. cant.-docentala din *Chinceș* în protop. *Reghinului* cu emolumente: a) 160 fl. din repartițiune; b) ajutor de la stat 60 fl.; c) 40 fl. din realitățile cantorale; d) 29 fl. 50 cr. din stolă, și e) 30 zile à 35 cr. = 10 fl. 50 cr.

Carte oprită. Ministrul de culte și instrucțiunea publică a oprit din toate instituturile de învățământ din patrie manualul didactic: „*Elemente de constituțiunea Patriei*” edat în 1892 în Tipografia seminariului gr. cat. din Blaș fără numirea autorului. De cauză a opririi se aduce, că manualul nu relevază conform adevărului esistența regatului ungar, și cuprinde multe expresiuni și interpretări necorecte din punctul de vedere al dreptului public.

Agratieri. Faimosul Kossuthist Bartha Miklós, condamnat fiind la 6 luni arest pentru delictul de calumnie comis pe calea presei, la cererea alor zece de miș de Magiar după închisore de o zi a fost agratier de Maiestatea Sa. — Pe A. Baltes, fostul redactor responsabil al „*Tribunei*”, la propunerea guvernului ungar M. Sa l-a dispensat de la restul de 6 luni a carcerului ordinar. Dl Baltes în 28 l. tr. a părăsit temnița din Cluș, în care va avea să între în curând pentru procesul corespondențelor de la Medhacia.

La temniță. Dl Dr Aurel Mureșian, director la „*Gazeta Transilvaniei*”, Duminecă s'a prezentat la căpitanul de poliție din Brașov spre a-și implini arestul de 8 zile, la care a fost condamnat, fiind că în anul trecut a convocat la adunare pe alegătorii partidului național român, care adunare, concasă, de auctoritățile comunale oprită fiind de către comitele suprem, nu s'a ținut.

Avansări în armată. „*Focea oficiosa*” militară din 28 l. tr. publică, că au fost avansați și următorii Români: La gradul de *general-maior* Vasiliu *Cena*, comandant al brigădei de artilerie nr. 10. La gradul de *colonel* Nistor *Soldan*, comandantul regimentului I. de artilerie. La gradul de *vice-colonel* Ignatiu *cavaler de Iacobici* la reg. de infanterie 50, Paul *Muntean* la reg. de inf. 21 și Mihail *Sandru* la reg. inf. 37. La gradul de *major* Ciriac *Băcilă* la reg. de inf. 50, George *Popovici* la reg. inf. 83, Demetriu *Ionașcu* în reg. de artilerie nr. 16, Dănilă *Mataringa* la reg. inf. 37. La gradul de *căpitan de clasa I* Emiliu *Pascovici* la reg. de inf. 82, Valerian *Patrușca* la reg. inf. 23, Emanuil de *Pilat* la reg. de inf. 67, Iulian *Brote* la reg. inf. 59. La gradul de *căpitan de clasa II*. Grigoriu *Iovescu* la reg. de inf. nr. 5. La gradul de *locotenent* Constantin *Popovici* în reg. de husari 8, Alexandru *Hanzu* în reg. de art. de cetate 4. August *Poliardi* la reg. inf. 84, Petru *Ursurovici* reg. inf. 73, Marian *Nepca* reg. inf. 80. Alesandru *Ioanovici* de *Păgăneset* reg. de inf. 76. Iosif *Tedescu* reg. de inf. 21, Nicolae *Constantinovic* recte *Stupariu* reg. inf. 43. Anton *Malina*, Paul *Albu gendarmi*, Corneliu *Luga* la *hovezi* bat. 7. La gradul de *sublocotenent* Alexandru *Vlădu* în reg. de inf. 42, Carol *Ciudan* reg. inf. 66, Eugeni *Căplan* reg. inf. 58, Ioan *Morariu* reg. inf. 7. Alexandru *Nemes* reg. inf. 81, Frideric *Florian* reg. inf. 25, Vincențiu *Sindelari* reg. inf. 58, Francisc *Murcian* reg. inf. 16, Victor *Beran* reg. inf. 51, Octavian *Pop* reg. inf. 14, Ioan *Cumar* reg. inf. 34, Nicolai *Giurgescu* reg. inf. 23, Gavril *Pinciu* reg. inf. 50, Petru *Incu* și A. *Florian* la artilerie. La gradul de *cadet marinar* Virgiliu *Sandor* de Viștea. La gradul de *medic de stab* Dr. Iuliu *Mureșian*. La gradul de *medic de reg.* Dr. Emil *Ioanovici*. La gradul de *vice-colonel* la auditorat Mihail *Băbean*. Medicului de regiment de clasa I. Dr. Ioan *Pop* i-s'a conferit rangul de *medic de stab la hovezi*.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Fragmente liturgice.

VI.

Lupta în contra iconoclaștilor.

(Continuare.)

Prietinii iconelor puteau acum să mai răsună. În 6 Februarie 780 muri iconoclaștul patriarh Niceta. ¹⁾ Împăratul îi alese de următoriu pe evlaviosul Paul din Cipru, carele pe atunci era lector. ²⁾ Acesta întru început denegă jurământul, ce i-se ceru, de a nu voi, să restituască cultul iconelor, dară mai apoi totuși se învoi, să-l prestea. ³⁾ Pe lângă totă slăbiciunea sa totuși se păru a fi devotat ortodoxiei, și ortodoxii nutria sperări cu atât mai mari, fiind că prietini de ai iconelor se găsea și în curtea împărătescă. În păsările anului 780 se descoperiră mai mulți iconoduli între oficialii aulicii, și și în odăile împărătesei Irina încă se găsiră icone religioase. Asupra acestui lucru se infuria Leo IV. El supuse pe oficialii aulicii iconoduli pedepselor celor mai aspre, era pe împărătesa o exilă, pentru că-și călcase cuvântul, ce-l dase lui Constantin V. ⁴⁾ Dară morțea lui întâmplată în 8 Septembrie 780 împedecă manifestări ulterioare de ale mâniei lui.

După morțea lui Leo IV ținu Irina pe vremea minorenității fiului său Constantin VI frinele guvernării și a nume cu multă istețime. Ea doria, să restituască acum după o proscricție de o jumătate de veac cultul iconelor; dară ea avea, să se témă de oste, pe carea sub cei trei împărați de mai înainte o cuprinse fanatismul iconoclaștilor. De aceea împărătesa putu să purcedă numai cu multă precauțiune și întru început trebui să se îndestulască cu aceea, că îndreptă după putință violențele cele mai revoltătoare ale guvernelor de mai înainte. Ea porunci, ca moștele sfintei Eufemii, cari le depărtase Constantin V din Chalcedon, să se așeze era-și la locul său, restitui vieții călugăresci libertatea și permise, ca ori cine ar voi, să gătescă și să venereze neîmpedecat icone. ⁵⁾

Patriarhul Paul IV, care sub împăratul Leo se dase în partea iconoclaștilor, în 784 cătră sfârșitul lui August se simți așa de slăbit și așa de neliniștit în conștiința sa, cât se hotărî, să renunțe la dignitatea sa. El se îmbracă în haine călugăresci și se retrase în o cămară a mănăstirii lui Flor. Aci îl cercetă împărătesa și fiul ei, pentru ca să-l întrebe despre cauza pașului lui celui așa de bătătoriu la ochi. Atât înainte lor cât și mai apoi înaintea oficialilor de stat trimiși la el își exprimă patriarhul pocăința și durerea sa, pentru că din frică omenescă a jurat pe osîndirea iconelor și a luat asupra-și, să guverneze o biserică împilată de tiranie și ruptă de cătră unitatea bisericii lui Christos; cu o cale își exprimă dorința ferbinte, ca să se adune un sinod icumenic, și acesta să restabilască ortodoxia, că de la acesta afirmă mântuirea tuturor. ⁶⁾ Cuvintele patriarhului făcură impresie adâncă: de acum înainte începură a se gândi mai cu de-adinsul la restaurarea cultului iconelor. Patriarhul însuși muri curând după aceea în faima sfințeniei. ⁷⁾

De următoriu i-a ales împărătesa pe Tarasiu, fiul patricianului și prefectului cetății Georgiu și al Eucratiei. Tarasiu pe atunci era încă laic și avea oficiul de secretariu împărătesc. Alegerea acesta poporul o întâmpină cu bucurie, dară Tarasiu nu voia, să o primască. Silit fiind, să espună poporului motivele sale, el spuse într-o cuvîntare, ⁸⁾ cât de nevrednic se simțese pentru dignitatea episcopescă, cât de periculoasă e înălțarea unui laic la ea, ⁹⁾ și cum el avînd în vedere poziția izolată a bisericii bizantine și separarea ei de la catolicii apusani și de la patriarchatele răsăritene se pôte hotărî la primirea ei numai pe lângă condițiunea aceea, ca să se restabilască unitatea bisericii și în unire cu Papa de la Roma să se concheme un sinod icumenic. El depinse în cuvîntarea

aceea sfășiarea religioasă din imperiu, în care voea unor împărați eretici a îndrăznit, să stirpescă obiceiurile tradiționale ale bisericii, ¹⁾ și lăudă cu o cale silința tinărului împărat și a împărătesei spre a întări din nou rîndul și pacea. Cel mai mult din cei de față aprobară propunerea lui Tarasiu, și curtea împărătescă i-o primi bucuros și-i promise sinodul icumenic. Ast fel fu apoi consacrat Tarasiu în 25 Decembrie 784 întru patriarh. ²⁾

Tarasiu plin fiind de zel pentru ortodoxie trimise în 785 pe preotul Georgiu la Roma cu intronistica sa, carea conform obiceiului cuprindea și un simbol scurt. Constantin VI și Irina trimiseră Papei Adrian I asemenea o scrisore, în care recunoscără cu cuvintele cele mai clare primatul bisericii romane și rugară pe Papa, ca să lea parte în persoană în conciliul proiectat ori apoi, de cum va ar fi împedecat, să trimită la conciliu legați destoinici. ³⁾ Patriarhilor răsăriteni încă li-se trimise câte o intronistică a lui Tarasiu, carea se declară în chipul cel mai lămurit în contra pseudosinodului din 754. ⁴⁾ Cu acestea erau făcute începuturile cele dintâi pentru ținerea sinodului, care avea să delătore pretinsul sinod icumenic al VII-lea din 754.

Papa Adrian I. trimise pe archipresbiterul Petru și pe abatele Petru de la Sava ca legați ai săi la Constantinopol. ⁵⁾ Împărătesei și fiului ei le scrise în 27 Octombrie 785 pe larg ⁶⁾ despre vechimea și însemnătatea venerării iconelor, lăudă hotărîrea, ce au luat-o cu privire la ea, la care hotărîre a sfătuit și el cu insistință în tocmă ca și înaintașii săi, și arătă, ce are să se pertracteze în sinodul proiectat. Papa făcînd amintire de Carol regele Francilor, de evlavia lui, de devotamentul lui față cu Sfîntul Scaun și de binecuvîntarea, în care l-a împărțășit Dumnezeu, promite împărăției splendore nouă și învingeri strălucite asupra barbarilor, dacă se va sevârși drépta și lui Dumnezeu plăcută restituire a cultului iconelor celui bisericesc. În epistola, ce o trimise tot atunci lui Tarasiu, îl îndemnă, să se apuce cu zel de opera restituirii, și pretinse apriat, ca în noul sinod să se osîndescă pseudosinodul din 754 și să se asigureze libertatea deplină a pertractărilor sinodului. ⁷⁾

După ce se făcuseră toate pregătirile, deschise Tarasiu în ființa de față a curții sinodul în 1 August 786 la Constantinopol în biserică Apostolilor. Înse o răscolă a ostașilor, cari erau în mare parte alipiți de ereză iconoclaștilor, și pe cari îi ațșasera episcopi și preoți iconoclaști, sili pe cei adunați, ca să întrerumpă deja ședința cea dintâi și să se împrăștie. ⁸⁾ Dară împărătesa și Tarasiu nu se lăsară de propusul său. Împărătesa disolvă garda neavînd încredere într'înșea și luă toate măsurile de lipsă pentru siguranța sinodului, care avea acum să se adune în Nicea din Bitinia, acolo, unde se ținuse și cel dintâi sinod icumenic. Papa Adrian se învoi la mutarea acesta, și legații lui se întorseră în Orient. Sub presiunea lor se deschise sinodul în 24 Septembrie 787. ⁹⁾ Pertractările referitoare la venerarea iconelor se făcură cu grije foarte mare. Se combătu și anatematică pseudosinodul iconoclastic din 754. Se pronunță anatema asupra patriarhilor eretici Anastasiu, Constantin și Niceta și se restaură amintirea patriarhului German, a lui Ioan Damascenul și a lui Georgiu Cipriul. Mulți episcopi manifestară pocăință și declarară, că pe ei mai înainte îi înșelaseră cu argumente falsificate din scrierile ss. Părinți; pe aceștia îi primiră în comuniunea bisericescă și-i aședară din nou în scaunele lor. Ședința cea mai de pe urmă, a opta, se ținu în Constantinopol în ființa de față a împărătesei și a fiului ei în 23 Octombrie 787. ¹⁰⁾ Acum urmă în capitală restaurarea cultului iconelor spre bucuria cea mai mare a poporului ortodox. Tarasiu scrise Papei despre purcederea sinodului și

¹⁾ Theoph. p. 701; Baron. a. 780. n. 3; Cup. n. 586—588. p. 101.

²⁾ Theoph. p. 701; Georg. Ham. p. 660. n. 6.

³⁾ Theoph. p. 708; Cedren. II. 19.

⁴⁾ Theoph. p. 701; Georg. Ham. l. c. n. 7; Leo Gr. p. 191. 192; Baron. a. 780. n. 1. 2.

⁵⁾ Theoph. p. 703. 704; Georg. Ham. p. 661. 662. n. 1. 3. 5; Cedren. II. 20. 21.

⁶⁾ Theoph. p. 707. 708; Georg. Ham. p. 663. 664. n. 12; Cedren. II. 22; Ephrem p. 124; Leo Gr. p. 194. 195; Niceph. Apol. min. c. 4. p. 268. ed. Mai (Nov. PP. Bibl. t. V.); Baron. a. 784. n. 1 ur.; Vita s. Tarasiu c. 2. n. 5. 6 (Migne PP. gr. XCVIII. 1388 ur.).

⁷⁾ Theoph. p. 709; Georg. Ham. l. c.; Cuper n. 593—595. p. 102.

⁸⁾ Theoph. p. 710—713; Mansi XII. 985 ur.

⁹⁾ Theoph. p. 711.

¹⁾ Theoph. p. 713.

²⁾ Vita s. Taras. c. 3. n. 7 ur. p. 1391 ur.; Theoph. p. 713; Cedren. l. c.; Ephrem p. 235.

³⁾ Mansi XII. 984 ur.; Baron. a. 785. n. 1 ur.

⁴⁾ Mansi XII. 1119; Baron. a. 785.

⁵⁾ Theoph. p. 713. 714.

⁶⁾ Ep. »Deus qui dixit« Mansi XII. 1077; XIII. 536; Jaffé n. 1882.

⁷⁾ Ep. »Pastoralibus curis« Mansi XII. 1077; XIII. 536; Jaffé n. 1883.

⁸⁾ Mansi XII. 909 ur.; Theoph. p. 714. 715; Georg. Ham. p. 664. 665. n. 14; Leo Gr. p. 195; Cedren. II. p. 23; Baron. a. 786. n. 1 ur.

⁹⁾ Theoph. p. 715—717; Vita Platon. in Act. SS. t. I. April. p. 366 ur.; Vita Taras. c. 5. n. 17—21. p. 1396 ur.; Lib. synod. n. 143. p. 1210. 1211 ed. Voell. et Just.; Taras. ep. ad Hadrian. post synod.; Hadr. ep. Mansi XIII. 808.

¹⁰⁾ Cf. Theoph. p. 717; Hefele Conc. III. 441. 442.

despre rezultatele lui. ¹⁾ Față cu preoții aceia din partidul iconoclaștilor, cari se pocăiră, patriarhul se purtă în chip blând. ²⁾

Înse în dată după sinodul icumenic al șeptelea avu patriarhul să se lupte din nou și a nume nu numai cu ofițerii iconoclaști, ci și cu călugării ortodoxi. Mulți din ei, dară mai ales Sava și Teoctist îi priviau de vină aceea, că el a reședat în scaunele lor pe toți episcopii cei ce se întorseră de la ereză iconoclaștilor. Dară mai apoi tot călugării aceia îi dară dreptate, de ore ce sinodul luându-și pe cel din Chalcedon de exemplu se declarase în tocmă așa cu privire la restituirea celor ce se întorseră la ortodoxie. ³⁾

Cu acestea s'a sfârșit perioada cea dintâi a erezei iconoclaștilor. Aceștia își conservară de acum înainte ereză sa numai într'ascuns și numai a rare ori îndrăzniră a o mărturisi pe față. Dar ereză acésta nu înceta a avé părtinitori și de acum înainte, până când în sfârșit li-se imbiă acestora din nou prilej de a primejdui ortodoxia. Prilejul acesta li-l imbiă împăratul Leo V. Arménul (813—820).

Când Leo cuprinse tronul în 11 Iuliu 813, patriarhul Nicefor pretinse de la el obiceiuită mărturisire a credinței ortodoxe. Leo o amână până după încoronarea sa. ⁴⁾ Ori nu nutri Nicefor bănuelă ori nu îndrăzni a se împotrivi potentatului și a-i denega încoronarea, ⁵⁾ destul că el cedă și încoronă pe Leo. Mai apoi

¹⁾ Mansi XIII. 458 ur.

²⁾ Vita s. Taras. c. 6. n. 22. p. 1401. 1402.

³⁾ Theod. Stud. L. I. ep. 38. ad Arsen. (Migne PP. gr. t. XCIX. p. 1044 A.).

⁴⁾ Genes. L. I. Reg. p. 26. 27; Theoph. Contin. I. 17. p. 29; Vita s. Niceph. c. 5. n. 32. p. 77.

⁵⁾ Neander K. G. II. S. 292. III. Aufl. V. și Cedren. II. 56. 57.

sciū acesta să amâne din nou mărturisirea credinței. ¹⁾ Intențiile lui ieșiră numai încet la ivelă, după ce asigură pacea imperiului prin o învingere asupra Bulgarilor. ²⁾

Ca ostaș Leo era devotat memoriei împăraților iconoclaști. Se zice, că nisece preoți și călugării de ai sectei iconoclaștilor i-au impus hotărîrea de a face sectă acésta érași domnitore. Se amintesc cu numele călugărul Sabatiu din mănăstirea Filomelion, pe cum și Teodot Casitera și Ioan Lecanomantis ³⁾ ca aceia, cari parte prin argumente biblice, ⁴⁾ parte prin profeti, viclenie și înșelăciune ⁵⁾ cercară, să-l ațite la o nouă năvală asupra iconelor. În urma blândeței, cu care a fost purces Tarasiu, mulți dintre episcopii cei cu sentimente iconoclaste fățărind supunere față cu sinodul al șeptelea rămăseseră în scaunele sale episcopesci; aceștia în ori care clipă erau gata a se întorce din nou la principiile sale de mai înainte, dacă curtea s'ar declara pentru ele. ⁶⁾ Se făceau deja pregătiri spre acésta; în palat se adună mulți preoți, cari nutriau acele-și păreri cu împăratul, ⁷⁾ adună argumente din s. Scriptură împotriva cultului iconelor și în 814 compuseră un tractat măi lung în sensul sinodului iconoclast din 754. ⁸⁾

(Va urma.)

¹⁾ Genes. I. c.; Vita s. Niceph. c. 5. n. 33. 34. p. 77. 80.

²⁾ Theoph. Contin. I. 13. p. 24. 25; Genes. I. c. p. 12. 13.

³⁾ Genes. L. I. p. 13. 14; Theoph. Contin. I. 15. p. 26; Sym. Mag. de Leone V. c. 3. 4. p. 604. 605. 606; Ep. Oriental. ad Theophil. c. 16—19. p. 638—640. ed. Le Quien; Glycas P. IV. p. 533; Baron. a. 814. n. 2 urr.; Cedren. II. 54—56; Vita Theod. Stud. c. 61. p. 172; Mich. mon. c. 32.

⁴⁾ Genes. L. I. p. 17.

⁵⁾ Genes. L. I. p. 14. 15; Theoph. Contin. I. 15. 16. p. 27. 28; Sym. p. 604. 606; Baron. a. 814. n. 2 ur.

⁶⁾ Nicet. Vita Ign.; Neander I. c.; Niceph. Apol. min. c. 6. p. 269. ed. Mai.

⁷⁾ Vita s. Niceph. c. 5. n. 35. p. 81.

⁸⁾ Neander I. c. II. 293.

Ben Hur

saū

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Dacă omul privește cruciș preste arena presărată cu năsip, — tot în direcție apusană, — vede un suteran de marmoră, care pōrtă trei stlpi scunđi în formă de cor și împodobiți din destul. Stlpii snt ciopliți din pētră sură. Mai înainte de ce va trece ziua, mulți ochi vor privi la stlpii aceștia, căci ei snt ținta cea dintâi și determină începutul și capētul drumului de alergare. În dosul suteranului, lăsând cale liberă pentru trecerea căruțelor și spaț pe sama unui altariu, se începe un zid de o lărgime de zece până în două spre zece urme și de o înălțime de cinci până șese urme. Zidul se întinde de aci chiar două sute de coți saū un stadiu de Olimpia. La capētul mai depărtat saū apusan al zidului este altă zidire suterană, de-asupra căreia se înalță colonne: a doua țintă.

Alergătorii cu căruțe se obișnuiesc a începe alergarea de-a drēpta de la ținta cea dintâi și a lăsa în tot decursul alergării zidul de-a stînga. Începutul și capētul alergării de întrecere snt deci chiar față în față cu consulul la cele două capete ale arenei, și din cauza acésta locul, unde șede consulul, lucru firesc că e cel mai de dorit în întreg circuit.

Dacă cetitorii, pe carele ni-l închipuim încă tot lângă locul consulului de-asupra de porta pompae, va binevoi a-și înalța privirea de la aranjarea internă, atențiunea lui o va lega mai întâi marginea cea din a față a drumului de alergare, un zid vertical, tare înalt de cinci spre zece până două zeci de urme, de-asupra cu o balustradă în tocmă ca cea de la răsărit de-asupra încăperilor

numite carceres. Balustrada în trei locuri de ale drumului de alergare e spartă prin intrări și ieșiri, două către mēză nōpte și una către apus. Cea din urmă e bogat împodobită și se numesce pōrta triumfală, pentru că după sfârșirea tuturor jocurilor învingătorii, cu cununii pe capete, însoțiți de alaiu numeros și de multe feluri de ceremonii, își încep printr'însa procesiunea triumfală.

La capētul apusan balustrada închide drumul de alergare în formă de semicerc, și de-asupra snt două galerii mari.

Chiar de-asupra în dosul balustradei e locul prim, de la care băncile următoare se înalță așa, că fiesce care bancă următoare e aședată mai la înălțime de cât cea de dinaintea ei; asta oferesce privilegia nespuse de interesantă a unui spaț uriaș plin de fețe omenesci ațitate și strălucitoare și de porturi de cele mai diferite.

Poporul de rînd își are băncile în latura apusană, începēnd de la capetele cōperței, carea, pe cum se vede, e întinsă exclusiv numai pentru ca să țină umbră celor din clasele mai înalte.

Cetitorii are acuma întreg interiorul circuitului înaintea ochilor. Acuma gândescă-și, că în momentul, în care aū sunat trimbițele, mulțimea și-a cuprins posturile și fără de veste petrece acum în tăcere, înlemnită de încordarea cea mare.

Din porta pompae din spre răsărit se aud tonuri armonioșe de glasuri omenesci și instrumente musicale. Tot de o dată pășesce în lăuntru corul în fruntea procesiunii, cu care se încep festivitățile; în urma corului, împodobiți cu hațne și cu ghirlande, vin conducătorii jocurilor și civili fruntași de ai cetății, cari aū luat parte în aranjarea festivităților; apoi statuetele zeilor, unele pe lespeți purtate de bărbați, altele în carē mari câte cu patru rōte și bogat împodobite; în dată

în urma lor luptaciile zilei, fiesce care în portul, în care va alerga, va da trântă, va sări, va buși ori se va căruța.

Trecēnd mereu cruciș preste arenă merge procesiunea de-a lungul drumului de alergare. Spectacolul acesta e frumos și splendid. Aplause șgomotōse îi premerg, pe cum apa se înalță și se umflă înaintea unei luntrițe, ce trece pe de-asupra ei. În vreme ce statuetele zeilor nu arată cu nici un semn, că ele ar sci, să aprețieze primirea acésta, conducătorii jocurilor și soții lui nu snt așa de rezervați.

Primirea luptacilor e încă și mai șgomotōsă, căci în întrégă adunarea din circ nu e nici un singur om, care să nu fie pus ore ce rămas pe ei, de și pōte numai o sumă bagatelă. Și în vreme ce trec cetele singuratice, se pōte băga de samă, cât de repede disting omenii pe cei favoriți dintre ei: saū sună numele lor în chip mai șgomotos prin larmă, saū îi acoper în măsură mai mare cu cununii și ghirlande, cari li-le aruncă de sus.

De cum va ai întreba, care dintre jocuri e cel mai preferit din partea mulțimii, acuma încetezi de a mai întreba. La strălucirea căruțelor și la frumsēta extraordinară a cailor se mai adaug persoanele cărmuitorilor, pentru ca să facă desevărsit spectacolul, ce-l oferesc căruțele, caii și cărmuitorii. Tunica scurtă și fără de mâneci, gătită din lăna cea mai fină, e de colōrea fiesce căruii cărmuitorii. Câte un călăreț însoțesce pe fiesce care din ei. Numai Ben Hur a preferit din vre un motiv, pōte din neîncredere, să fie singur. A față de aceea toți a față de el snt împodobiți cu coifuri. Când se apropie ei, privitorii se urcă pe bănci, și strigările devin mai tari, în vreme ce urechea ageră pōte să audă din larmă strigarea ascuțită a muierilor și pruncilor. Tot de o dată sbōră preste ei masse tot mai dese de ghirlande de rose,

Iovesc pe cărmuitorii și cad în căruțe, de se pare, că acestea se vor umple de flori până sus. Până și caii își iau partea din salutare, și trebuie să recunoștem, că ei nu sînt mai puțin conștii de cât stăpânii lor de onorurile, cari le primesc.

Destul de lute băgam de samă în tocmăi ca și la cei alalți luptaci, că pe unii din cărmuitorii privitorii îi favorisază mai tare. Mai de parte găsim, că aprópe fiesce care ființă de pe bănci, femeile și pruncii în tocmăi ca și bărbații, pórta o colóre, de-a rindul o cordea pe pept orî în pěr: ea aci e verde, colo galbenă, colo vînetă; dar dacă cercetăm mulțimea mai cu de-amănuntul, găsim, că colorile alb și mohorit cu aur precumpnesc.

Intr'o adunare, carea o ai convoca în ziua de astăzi, mai ales într'o adunare, în care se pun rēmasuri de sume mari pe câte o alergare, preferirea o ar hotărî calitățile cailor orî prestațiunile lor de până acuma. Aci dimpotrivă hotărî naționalitatea cărmuitorului. Dacă Bizantinul și Sidonenul nu avea partea de mult favor din partea mulțimii, cauza era, că cetățile lor erau reprezentate fôrte slab în bănci. Elinii, de și erau fôrte numeroși, totuși se împărțiră între Corinteni și Ateneni, și așa nu se vedea mult verde și galben. Mohoritul și aurul lui Messala ar fi pățit-o tot cam așa, de cum va civil Antiochiei, lingușitori proverbiali, nu s'ar fi alăturat la Romani și nu și-ar fi însușit colórea favoritului lor. Mai restau încă locuitorii țerii sașii, Iudeii și Arabii. Aceștia se încredea în rasa nobilă a cailor șecului și în ura sa împotriva Romanilor doriau mai pe sus de tóte, ca aceștia să sufere desastru și umilire. Ei favoriau deci colórea albă și ca purtătorii ei formau partidul cel mai lărmitoriu și probabil că și cel mai numeros.

În vreme ce cărmuitorii își continuă procesiunea, iritarea privitorilor crește neîncetat. La ținta a doua, unde mai ales pe gălerii predomină colórea albă, ómenii își desacă provisiunea de flori și umplu aerul cu strigări.

„Messala! Messala!“

„Ben Hur! Ben Hur!“

Ast fel se mestecă aclamările. După ce a trecut procesiunea, lărmitorii șed érá pe bănci și-și continuă conversarea.

„A, pe Bac! Așa, că a fost frumos?“ esclamă o femeie, a cărei partid roman îl vedește panglica, cei fálfae pe pěr.

„Și cât e de pompósă căruța lui!“ adaugă un vecin, care nutrește același sentiment roman. „Curat aur și fildiș. Ajute-ți Joe, ca să învingă!“

Pe banca din dosul lor observările sînt de alt fel.

„O sută de șecheli pe Iudeul!“

Glasul e înalt și ascuțit.

„Ai minte,“ șoptesce vorbitorului un prietin precaut. „Fiii lui Iacob nu se prea potrivesc pentru lucruri, cu cari își petrec păgânii, și cari de multe ori sînt osîndite înaintea Domnului.“

„Prea adevărat, dar vėdut-ai vre o dată om mai sigur și cu sänge mai rece? Și apoi ce mai braț are!“

„Și ce cai!“ zise al treilea.

„Și a fară de aceea,“ adaugă al patrulea, „se mai spune, că el scie tóte apucăturile Romanilor.“

O femeie puse vîrf la tóte laudele acestea.

„Da, e și mai frumos de cât Romanul.“

Însuflețit prin acestea fanaticul strigă din nou: „O sută de șecheli pe Iudeul!“

„Nebunule.“ răspunde un Antiochian de pe una din băncile cele dintăi, „dară nu scii, că s'au pus cincî zeci de talanți — șese contra la unul, — pe Messala în contra lui? — Păzesce-ți șecheli, ca nu cum va să se scóle Avraam și să te pedepsescă.“

„Ha, Ha! Măgariule din Antiochia! Încetază cu lărmitura ta. Nu scii, că Messala însu-și a pus suma aceea pe sine însu-și?“

Ásta a fost răspunsul.

Așa se certau pentru unul ori pentru altul și nu tot de una în chip fin.

Când în sfârșit terminară procesiunea, și porta pompae o primi întru sine, Ben Hur scia, că rugăciunea i-s'a ascultat.

Ochii rēsăritului erau îndreptați la lupta lui cu Messala.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut

Calendarul „Unirii“ pe 1898 Anul II

cu următorul cuprins bogat și interesant:

Cronologie, Serbătorile, Regentul, În-tunecimi, Anotimpuri, Umblarea timpului, Lunile cu povește economice și semne de timp. Regenții europeni, *Sematismul provinciei mitropolitane de Alba Iulia* cu specificarea parochiilor în românește și ungurește și cu posta ultimă și a parochiilor, cum și a diferitelor dicasterii.

Michail Pavel, episcopul de Orade, schiță biografică (cu un portret fôrte succes). „*Christos a înviat*“, poesie de Al. Vlăduța. *George Coșbuc* (cu portret) note biografice și trei poesii: *Epigramă* (în vrîsta de 12 ani), *Pe ceri* (de 14 ani) și *Beda* (din 1886). *Ales. Bohățel*, biografie și portret. *Cisme de mprumut și S'a turcitu-se bălul*, anecdote hazlii de Th. D. Speranță. *Glume. Morții nostri* (bărbații gr. cat. fruntași morți în 1897) cu portretul br. *David Urs* și *Iosif Hossu*. *Sfaturi*. Posta. Scala timbrelor. Tîrgurile. Inserțiuni.

Din acest cuprins orî cine se pôte convinge, că acest Călindar e cel mai potrivit și mai bun pentru proeșinea noastră gr. cat. în special.

A apărut:

Jules Verne „*Castelul din Carpați*“, trad. de Victor Onișor, un elegant volum de 255 pag. cu o prefață de Dr. E. Dăianu. „*Castelul din Carpați*“ e unul dintre cele mai nóuē romane a lui Verne, care a și fost premiat de Academia franceză. Acțiunea se petrece la pótele Carpaților sudicii ai Transilvaniei, și persoanele sînt tot Români din satul Mătesci și împrejurime. E interesant a ceti, cum descrie romanțierul poporul nostru cu datinile și credințele-i superstițioșe făr de a fi umblat vre o dată printre noi, și chiar de aceea câte o eróre ici și colo sînt scușabile. De chipul, cum e alcătuit romanul, nu e de trebuință, să spunem, numele lui Verne e cunoscut deja în tóte părțile. E destul, dacă amintim, că și în romanul acesta nisuinta lui tinde a împreuna folositorul cu frumosul, și pe când face intriga romanului, ne arată cu o cale progresele științei. Și chiar pentru tendința această scrierile lui le pôte ceti orî cine, special tinerilor le sînt

mult de recomandat; de alt cum se și da ca premii. Ce privesce traducerea, dl Onișor a scris în o frumósă și curată limbă, câte o dată numai se pare, că uită, că persoanele sînt țerani, cari nu scii vorbi așa cuvinte alese. Prețul unui volum, împodobit cu mai multe ilustrații este 80 cr. ediția poporală și 1 fl 20 cr. cea de lux. Esecutarea tehnică în privința frumsetei și a curățeniei tipariului face onóre societății „Tipografia“ din Sibiu.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'au schimbat tóte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preoțesc, din care să lipsescă această carte, în care se află tóte cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nóuē create prin legile aceste.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nr. 147—1897.

(28) 2—2

Concurs.

Prin această se escrie concurs cu terminul de 8 Novembre n. a. c. la postul de învățator diriginte de la școla comunală din Orlat.

Emoluminte:

a) Salar anual 350 fl.
b) Relut pentru 12 stîngini lemne . 150 fl.
Suma 500 fl.

plătindî din fondurile granițeresci în rate lunare decursive.

c. Cuartir liber în edificiul școlii și grădină în estensiune de 575 0⁰.

Doritorii de a ocupa acest post vor avé să dovedescă, că poșed perfect în scriere și vorbire limba română și magiară, apoi avénd a manipula o stupină cu 70 de stupi, că sînt stupari practici.

Se observă, că dacă vre unul din învățătorii fungenți la școla din Orlat va fi înaintat la postul de diriginte, atunci se pôte concura la al treilea post împreună cu următoarele emolumente:

a) Salar anual 300 fl.
b) Relut de cuartir și lemne . 51 fl. 60 cr.
Suma 351 fl. 60 cr.

plătindî din fondurile granițeresci în rate lunare decursive.

Suplicile provēdute cu documentele necesari, în cari să se amintescă apriat o eventuală aplicare și pentru primirea postului al treilea, sînt a se înainta subscrisului până la terminul sus indigitat.

Orlat la 23 Octobre 1897.

Pentru senat. scol. com.:

Dion. P. Decel
președinte.
